

Kjartan Víkingur
verður verjumálaráð
harri í sjálfstýris-
landsstýrinum fyri
50.000 kr. um mán-
aðin.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓDRALAG

NR. 66.

MIKUDAGIN
11. SEPT. 1963

36. ÁRG.

Løgmanrøða Hákun Djurhuusar

Ongatið hevur nakar lögmaður eymkiligari etið í seg aftur tað, ið hann áður hevur svarið seg frá.

Ongatið hevur sami lögmaður vist seg so tóman fyri egið verk at hava fram sum núsitandi lögmaður sýndi í lögmanrøðu síni á ólavsøku í ár.

Vit minnst seinstu almenna orðaskifti um figgjarglógina. Vit minnst, hvussu lögmaður Hákun Djurhuus og hansara fylgimenn, serliga Marius Johannesen. Nels Winther Poulsen so hvassliga vildu avsanna, at sjálfstýrisflokkarnir høvdu gjørt nakran sáttmála um avtøku av búretti dana í Føroyum, um veruliga loysingarpolitikk soleiðis sum tað av javnaðarmenn-um avdúkaði loysingar. ella sjálfstýrisskjal í samvinnuskjali teirra sokallaðu sjálfstýrisflokka.

Løgmaður svor!

Háskúlastjórin svor!

Landsstýrismaðurin svor!

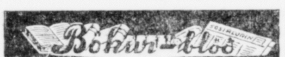
Og so hendi tað eisini, at Er-
lender Paturssonur Landsstýris-
maður eisini svor, at tað var ikki
so sum javnaðarmenn vildu vera
við (og teir vildu ikki vera við
nakað annað enn tað, sum hann
sjálfur hevði sagt í útvarpinum,
og tað sum hann sjálfur og han-
sara menn skriftliga høvdu latið
javnaðarmenn fingið at víta sum
verandi sjálfstýrispartin ella stjórn
arpartin, sum allir sjálfstýrisflok-
karnir vóru vorðir samdir um.)

Teir krupu allir. Teir svoru seg
allir frá at hava gjørt nakran tí-
likan sáttmála.

Og so nú kemur lögmaður í
ólavsøkurøðu síni fram við tí
fálða.

Hann vátta, at Erlender Patur-
ssonur kortini hevði sagt satt, at
teir sokallaðu sjálfstýrisflokarnir
vóru vorðir samdir um.

1. at yvirtaka øll B-málini til A.

SKÝMINGIN.

Nútiðin hevur í síni ómettandi
trond eftir nokrum nýggjum lyndi
til at havna alt gamalt, og tað er
spell, tí teir gomlu dugdu eisini at
liva, hóast teirra liv var so nógv
ódrvisi enn okkara. Tey dugdu at
taka sær frílotur, tey bundu fríð
sunnudagin, og tey hildu skýming.

Hvor minnst ikki hugnaligar
skýmingarløtur! Skulu vit ikki taka
henda góða gamla sál uppafur og
halda skýming við bornum okkara,
siga teimum frá søgum, syngja
ella kvæða fyri teimum og læra tey
skjaldur, stutt sagt geva teimum
rikar lètur, sum tey fara at min-
ast á í taksemi alt lívið.

Tú kanst eisini tendra eitt liv-
andi ljós og lesa upp fyri born-
unum ella lata tey sjálvi lesa fr-
einar av teimum nógvu og góðu
fóroysku barnabókunum, sum eru
at fáa í ella kunnu útvegest gjøg-
num ein av teimum bókahandlunum
— ein nýggi og vøkur og endur-
tøka av skýmingarhaldinum.

—m.

mál (altso mál, ið ein kann
yvirtaka uttan annað hóasták
enn at siga donum frá, at mál-
ini eru yvirtikin!)

2. at ætlanin er at yvirtaka skúlan
nú beinavegin, undir hesum
landstýri.

3. at broyta borgararættindi hjá
øðrum enn føroyingum sambært
nationalitetsprincippið, altso
soleiðis sum Erlender Patur-
ssonur hevði greitt frá í hini við
gitnu útvarpsrøðu síni, nevnl-
iga, at eingin kann nevast før-
oyingur, eiga føroyskan borgara
rætt uttan hann, sum hevur bõ-

stað í Føroyum. Hetta vil siga,
danir, sum ikki bógva í Føroy-
um, eiga ikki borgararættindi í
Føroyum, og tað vil aftur bera
við sær, at vit føroyingar held-
ur ikki koma at eiga borgara-
rætt í Danmark og Grønlandi.
Hetta er so!

Eingi orð kunnu káva henda
veruleika burtur.

4. at føroyingar sjálfur skulu sam-
ráðast og gera sáttmála við
fremmandar tjóðir. (Hetta for-
utsetir skiljan av ríkisfelags-
skapinum!)
O. s. fr.

Ein tjóðveldismaður — Jóhan
Simonsen, ið hevur gingið helslig-
in yvir Erlends, Karstens og Han-
ussar uppgávupolitikk yvir fyri
(Framhald á 2. síðu).

Hví fer fiskurin óvirk- aður av landinum?

HER ER ARBEIDSLOYSI, HUNGUR OG HALL.

Sama dagin sum landingspris-
urin í Føroyum varð ásettur at
verða 91 stp. fyri tonsið, seldi
»Porkeringur« lastina til Eshjerg
fyri 105 stp. fyri tonsið, og dagin
eftir seldi »Porkerisnes« eisini til
Eshjerg fyri 106 stp. fyri tonsið.

Eg hevði eina samrøðu við
reiðaran fyri »Porkerisnes« og
spurdi hann, hví hann ikki letur
veiduna verða landaða í Føroyum
tí einar 14 dagar missa teir, um
teir fara til Eshjerg við lastina.
Hartil svarar hann, at tað er betur
at missa 14 dagar, heldur enn at
landa í Føroyum fyri 91 stp. fyri
tonsið. Av 150 tonsum verður
munurin 45 túsund krónur. Eg
nevndi so pristilskotið. Hartil
svarar reiðarin, at nokk kann prist-
tilskotið bota eitt sindur um hjá
manningini. Men báturin fær onki
pristilskot, og »Porkerisnes« tolar
ikkí at missa sín part av 45 tús-
und krónum, sestakliga vegna tess,
at báturin er nýggjur, og hetta er
fyrsti túrin og fyrsta ferðin.
hann selir, so hann má onki oyra
misa.

Men hvat siga teir, sum stýra
landi okkara? — Teir víta, at ar-
beiðið í Føroyum er lítið og onkt,
og tað minskar dag frá degi, meðan
fiskurin verður seldur og fluttur
óvirkaður og ópakkaður út — ella
rettari sagt verður ikki lagdur á
land í Føroyum — og gevur so
ikkí eitt oyra til arbeiðsfólki og
samstundis er bensinprisin tolt-
aður og dyrkaður so útav øllum
lagi, at menn ikki hava ráð at
flota bát. Hvat ætlar okkara lands-
stýri, at fólk skal liva av í vetur?

Neyðar fáteka fjöld, sum hini
8. november 1962 lat seg villeiða
og lokka til at seta sínar ringustu
figgindar inn á logting. Nú fela

øll tey minnituðu sviðan av stn-
um feilum, tá tey gloymdu at
velja javnaðarmenn inn á ting.
Vit javnaðarmenn hava ferð aftaná
ferð havt uppskot á tingi um, at
landið skal hava alla fiskasølu og
alla innflytan av útgerðarvorum.
Men allir hinir flokkarnir á tingi
feldu og fella okkara uppskot
einaðs fyrí at verja millummen-
inar.

Eg segði beinanvegin, at pris-
ásetingarnevndin einast fór at
virka sum ein pristýringarnevnd,
og soleiðis er veruleikin nú og
alla tíð, síðan hon varð sett.

Arbeiðsloysi hungur og hall
breiðir seg nú dur frá duri og hús
úr hús í Føroyum og fer sum land
farsótt og svartidevi um landið.

Tað er eitt mark fyrí, hvat
fjöldin kann finna seg í. Tað
skulu teir víta, sum trýsta fjöldina
niðir í armóð hungur og hall.

Tað er nakað, sum eitt sam-
vitska, men tað ser út, sum orð-
nið samvitska og fólisi er útrudd-
að úr Føroyum.

Hungur og hall eru álvarsom
orð. Tað skulu teir víta, sum stýra
í Føroyum í lotut.

J. H. Danbjørg.

Danmarks bedste
eløekamin. Auto-
matisk rundtræk
og trækregulering.

P. VALDEMAR LUTZEN
Tórshavn

Hópur av fólki doyir í raki

Hitt kapitalistiska »demokrati« fleitur í blóði og letur í landi
sum t. d. Columbia í Látinameriku fólk doyggja í hungri, hóast
landið er eitt ríktasta og størsta av suðuramerikansku stá-
tum við bara 14 milljónum íbúgum.

Columbia í Suðurameriku er
størri enn Danmark, Tyskland og
Frankariki tilsamans. Men har
búgva bara 14 milj. menniskju.

Hetta land hevur veldug lendi í
óbrúktum fruktbarari jørð. Tað
hevur eitt vedurlag, ið er so gott,
at har kann vaksa ein hópur av

ymiskari gróði, heystað hvør eftir
aðra sama árið: korn, banáner,
rørsukur, bumull, kaffi o. fl.

Eisini undir jørðini goymast dyr-
gripur sum fáa staðni, í Columbia
er soleiðis verðaldar størsta fram-
leiðsla av ginsteinum, smaragdum
o. t. og gulli, og er suðarmert-
kanski næststørsti framleiðari av
plátinsilvuri. Oljuríkidomi er øft
3. størsta av 20 látinamerikanskum
státum. Kola-jarn- og annað ríkt-
domi í fjøllum er øft.

»Ljóðar ov gott og ótrúðligt«

tók ein maður til orða, tá ið tað
frættist, at fyrr, lögmaður hevði
fingið í lag, at staturin skuldi rinda
10 milj. um árið í 6 ár í ein
fleggingargrunn tilsamans 60 milj.
í fyrstu atlogu, at nýta til uppbyg-
ging av Føroyum.

Tað, ið ljóðaði sum verandi
ótrúligt og ov gott, var, at avdráti
ur og rennta av lánum úr hesum
grunn skuldu fara í aftur grunn-
in til víðari útláns til nýggjar føy-
oysskar uppgávur og mál og at
renta og avdráttarið skuldu verða
sett samsvarandi gjalddingarevnu-
num. Vónu tey góð, kundu avdrátt
artiðin og renta vera haretir. Tá
kundi avdráttariðin vera stutt og
rentan marknaðarrentan. Vónu tey
veik og umstøðurnar truplar mátti
avdráttariðin verða long og rentan
lettari.

Rokna vit við eini meðal rentu
uppá 5 % verður grunnurin (væl-
faldur í 15—16 ár (120 milj.) og
4 faldur (240 milj.) um 30 ár og
8 faldur (480 milj.) um 45 ár.

Av sonnum hetta er tað magn-
rikasta tiltak, ið nakrantíð er borið
fram og framt í Føroyum.

Javnaðarmaður í Skopun.

Viðmerkingar

PETUR MOHR HEVUR ORÓGYA MANGA RINGA SAM-
VITSKU.

men sum 14. sept. tiggjar sær við
ókvemisorðum imóti honum sein-
asta leygardag kenna tjóðveldis-
menn ta politiska samvitskubitið
meinari enn eg hevði hugsað.

Allar greinir, sum ikki navnði
er undir í Sosialinum, leggur 14.
sept. Petur Mohr undir.

Hetta kann Petur taka sær lett,
um hann so hevur skrivað nakað
ella einki av hesum greinum, tí
tað, sum í hesum greinum hevur
staðið, og sum blaðstjórin hevur
ábyrgdina fyrí, hevur einki sagt,
uttan tað, sum satt er.

Meiningin við teimum hevur
eisini verið at sagt 14. monnum
sannleikan so nakran, sum hann
er, og sum hvør hugsandi maður,
ið hevur fylgt við, kann víttá, at
hann er. Eitt dømi um, hvussu
ílla tað er státt hjá tjóðveldispenna
monnum í 14. Sept. er, at teir ikki
kunnu koma við einum einasta
konkretum dømi um, hvar ið So-
sialinum ikki er samsvarandi
sannleikanum.

Tað er óreingiligt,
AT ein av fremstu stríðsmonnum

og orðgongumonnum tjóðveldi
sins segði við ein javnaðar-
mann á brýggjun í Vágshotni,
at tjóðveldismenn høvdu verið
hjá honum fyrí at vera við at
stovna ein nýggjan tjóðveldis-
flokk.

AT grundin hjá monnum fyrí at
stovna ein nýggjan tjóðveldis-
flokk var, at teir feldu seg
sviknan av Erlendi Paturssyni
og hansara fylgi, tá ið hann
og hansara starvsfelagar og
parlament á tingi heldur vildu
fylkjast við fólkaflokks- sam-
bandsmonnum og afturhaldi,
enn fylkjast við sosialistum,
arbeiðaraflokkinum.

AT Erlender og hansara lið á tingi
sviku fiskimenn, tá ið teir
létu seg reka av Hákon Djur-
huusi, lögmanni, og fólk-
flokksmonnum at rena lón-
javningargrunn skipsfiski-
manna fyrí gjöldini frá reið-
arunum — hetta svik beit seg
serliga fast í fiskimenn og
teir ungu sosialistisk sinnaðu
(Framhald á 2. síðu.)